

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

14 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Timofti Vladimir, Cobzac Elena, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor dosarului, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Elena Lisnic, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2020, în cauza penală în privința lui

Tinică Alexandru XXXXX,

Paladuța Andrian XXXXX,

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 16.11.2012 – 19.04.2013;

02.02.2016 – 30.07.2018.

Instanța de apel: 16.05.2013 - 26.03.2014;

22.12.2014 – 17.09.2015;

23.08.2018 – 30.09.2020.

Instanța de recurs: 06.06.2014 – 18.11.2014;

14.12.2020 – 14.12.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința și încheierea Judecătoriei Șoldănești din 19 aprilie 2013 și, respectiv din 02 mai 2013, au fost condamnați:

- Tinică Alexandru, în baza art. 44, 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de primar pe un termen de 3 ani și în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de primar pe un termen de 4 ani, iar în temeiul art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de primar pe un termen de 4 ani.

Potrivit art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probă de 3 ani;

- Paladuța Andrian, în baza art. 44, 327 alin. (2) lit. c) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de conducător al ÎM

„Piața-Șoldănești” pe un termen de 4 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă, dispunându-se încasarea, în mod solidar, de la Tinică Alexandru și Paladuța Andrian în folosul primăriei or. Șoldănești a sumei de 141 294,20 lei și de la Tinică Alexandru suma de 40 460 lei.

2. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

- procurorul, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Paladuța Andrian să fie condamnat în baza art. 44, 327 alin.(2) lit. c) Cod penal la 6 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de conducător al ÎM „Piața Șoldănești” pe termen de 5 ani, iar Tinică Alexandru - în baza art. 44, 327 alin. (2) lit. b), c), 328 alin. (3) lit. b), d), 84 alin. (1) Cod penal, definitiv la 7 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de 5 ani;

- avocatul E. Cucereanu în numele inculpatului și inculpatul Paladuța Andrian, care au solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare;

- inculpatul Tinică Alexandru, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că instanța a aplicat eronat normele de drept material și procedural, în urma căreia dînsul neîntemeiat a fost condamnat pentru faptele de care nu se face vinovat.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 martie 2014, a fost respins apelul procurorului și admise apelurile avocatului E. Cucereanu în numele inculpatului A. Paladuța și a inculpaților Tinică Alexandru și Paladuța Andrian, casată sentința și încheierea din 05.05.2013, inclusiv din alte motive, și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, Tinică Alexandru a fost achitat de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 44, 327 alin. (2) lit. b), c) și 328 alin. (3) lit. b), d) Cod penal, din motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunilor.

Paladuța Andrian a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 327 alin. (2) lit. c) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita activitate administrativă de dispoziție și organizatorico-economică la ÎM “Piața Șoldănești” pe un termen de 1 an.

Totodată, instanța a decis că dispozițiile sentinței cu privire la dauna materială urmează a fi soluționate în ordinea procedurii civile.

4. Împotriva deciziei instanței de apel, au declarat recursuri ordinare:

- procurorul, care a solicitat casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și decizia instanței nu cuprinde motivele pe care se

întemeiază soluția;

- inculpatul A. Paladuța care, invocând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea hotărârilor judecătorești și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că fapta sa nu întrunește elementele infracțiunii.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 18 noiembrie 2014 au fost admise recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Costaș Valentina și a inculpatului Paladuța Andrian, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 martie 2014, în cauza penală în privința lui Tinică Alexandru și Paladuța Andrian și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. Noua instanță investită pentru rejudecarea cauzei penale, și anume, Curtea de Apel Bălți, prin decizia emisă la 17 septembrie 2015 a admis apelul procurorului adjunct al raionului Șoldănești, Ion Mîrza, apelul inculpatului Tinică Alexandru, apelul inculpatului Paladuța Andrian și apelul avocatului Eugenia Cucereanu în interesele inculpatului Paladuța Andrian, a casat sentința judecătorei Șoldănești din 19.04.2013 în cauza lui Paladuța Andrian și Tinică Alexandru cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

7. Prin sentința Judecătorei Soroca, sediul Florești din 30 iulie 2018, Tinică Alexandru, învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de articolele 44, 327 alin. (2) lit. b) și c), 328 alin. (3) lit. b) și d) Cod penal și Paladuța Andrian, învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de articolele 44, 327 alin. (2) lit. c) Cod penal, au fost achitați, pe motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunilor.

Acțiunea civilă a fost lăsată fără soluționare, urmând ca asupra acesteia după caz să hotărască instanța civilă.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

8. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a indicat următoarele:

Cauza penală este pornită și expedită în judecată precum că, Tinică Alexandru activând în baza hotărârii instanței de judecată a r-lui Șoldanești din 26.06.2007, în funcția de primar al or. Șoldanești, fiind persoană care este investită în funcție prin alegere, în condițiile legii, deci fiind persoană cu funcție de demnitate publică conform art. 123 alin.(3) Cod penal, a comis abuz de putere în următoarele circumstanțe:

În perioada anilor 2008-2011, data și ora concret nu este posibil de stabilit, intenționat, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu managerul șef al ÎM "Piața Șoldănești", Andrian Paladuța, folosind situația de serviciu, în alte interese personale, manifestate prin limitarea concurenței părinților ultimului, A. Paladuța și

M. Paladuța care practica activitate de antreprenoriat pe teritoriul ÎM "Piața Șoldănești", prin abuz de serviciu încălcând prevederile art. 29 lit. e), h), k), t) ale Legii R. Moldova privind administrarea publică locală nr. 436 din 28.12.2006 ... art. 10 alin. (1), art. 16, art. 21 al Legii nr.768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local ..., art.7 alin. (2) lit. a), d), e), art. 8 alin. (1), (2) al Legii R. Moldova nr.900 din 27.06.1996 privind combaterea corupției și protecționalismului ... pct. 6) și 7) al anexei nr.1 al Hotărârii nr.517 din 18.09.1996 cu privire la aprobarea Regulilor de funcționare a rețelei de comerț ambulant și a Regulilor de comerț în piețele din Republica Moldova ... pct. 6) și 9) al anexei nr.2 ... pct. 7 al HG nr. 955 di 21.08.2004 cu privire la aprobarea Regulamentului-tip de funcționare a piețelor ... au refuzat de a elibera autorizație de funcționare și de a încheia contracte de prestare a serviciilor de piață cu antreprenorii Botoșanu Serghei, Verba Vladimir și Melnic Lidia. În consecință cauzând bugetului local un prejudiciu în sumă totală de 145 682,00 lei, ce constituie o daună în proporții deosebit de mari, soldată cu urmări grave pentru Primăria or. Șoldănești.

Tot el, activând în baza hotărârii instanței de judecată al raionului Șoldănești din 26.06.2017 în funcția de primar al orașului Șoldănești, fiind persoană care este investită în funcție prin alegere, în condițiile legii, deci fiind persoană cu funcție de demnitate publică conform art. 123 alin. (3) Cod penal, a comis exces de putere în următoarele circumstanțe:

În perioada anilor 2008-2012, data și ora concret nu este posibil de stabilit, intenționat, folosind situația de serviciu, depășind în mod vădit limitele și atribuțiile acordate prin lege, prin exces de putere, încălcând prevederile art. 29 lit. c),t) al Legii R. Moldova privind administrarea publică locală nr.436 din 28.12.2006 ... art.10 alin.(1), art.16, art.21 al Legii nr.768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local ... art. 90 al Codului Muncii al R. Moldova ... l-a concediat ilegal pe Sofroni Valentin din funcția de manager șef al ÎM „Șoldănești Service”, a sechestrat ilegal actele de constituire, de activitate a întreprinderii și ștampila, ulterior în pofida existenței a două hotărâri a instanțelor de judecată a refuzat să-l restabilească real în funcția de manager șef al ÎM „Șoldănești Service” prin ce a creat impedimente la gestionarea și activitatea întreprinderii, în consecință cauzând bugetului local un prejudiciu în sumă totală de 105 367,76 lei ce constituie o daună în proporții deosebit de mari prin ce a cauzat daună în proporții considerabile intereselor publice, soldată cu urmări grave pentru primăria or. Șoldănești.

Acțiunile lui Tinică Alexandru au fost încadrate în baza art. 44, 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, adică „abuzul de putere sau de serviciu” după semnele calificative „folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu în alte interese personale care a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, săvârșită de o persoană cu demnitate publică, soldată cu urmări grave” și art. 328 alin. (3) lit. b), d) Cod penal „săvârșirea de către o persoană publică a unor

acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, săvârșite de o persoană cu demnitate publică, soldată cu urmări grave.

Cauza penală este expediată în instanța de judecată și în privința lui Paladuța Andrian și se pretinde, că acesta activând în baza dispoziției nr.8-P din 31.07.2007 emisă de Primarul or. Șoldănești A. Tinică, în funcția de conducător al ÎM „Piața Șoldănești” fiind persoană care este investită în funcție prin numire, deci fiind persoană cu funcție de răspundere conform art. 123 alin. (1) Cod pena, a comis abuz de putere în următoarele circumstanțe:

În perioada anilor 2008-2011, data și ora concret nu este posibil de stabilit, intenționat, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu primarul or. Șoldănești, Alexandru Tinică, folosind situația de serviciu, în alte interese personale, manifestate prin limitarea concurenței părinților săi, Pălăduța Afanasie și Pălăduța Maria care practicau activitate de antreprenariat pe teritoriul ÎM „Piața Șoldănești”, prin abuz de serviciu încălcând prevederile art. 7 alin. (2) lit. a), d), e), art. 8 alin. (1), (2) al Legii R. Moldova nr. 900 din 27.06.1996 privind combaterea corupției și protecționalismului ... pct. 6) și 7) al anexei nr.1 al Hotărârii nr.517 din 18.09.96 cu privire la aprobarea Regulilor de funcționare a rețelei de comerț ambulant și a Regulilor de comerț în piețele din Republica Moldova ... pct. 6) și 9) al anexei nr. 2 ... pct. 7), 11) lit. d) al HG nr.955 di 21.08.2004 cu privire la aprobarea Regulamentului-tip de funcționare a piețelor ... au refuzat de a elibera autorizație de funcționare și de a încheia contracte de prestare a serviciilor de piață cu antreprenorii Botoșanu Serghei, Verba Vladimir și Melnic Lidia, în consecință cauzând bugetului local un prejudiciu în sumă totală de 145 682, 00 lei, ce constituie o daună în proporții deosebit de mari, soldată cu urmări gave pentru primăria or. Șoldănești.

Acțiunile lui Paladuța Andrian au fost încadrate în baza art. 44, 327 alin. (2) lit. c) Cod penal după semnele calificative,, folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu în alte interese personale care a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, săvârșită de o persoană cu demnitate publică, soldată cu urmări grave”.

9. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura Florești, Gheorghe Iapără, care a pledat pentru casarea în tot a sentinței și pronunțarea unei hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care: Tinică Alexandru să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 44, 327 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal și a-i stabili ca măsură de pedeapsă 3 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe termen de 5 ani; a-l recunoaște vinovat pe Tinică Alexandru de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) și d) Cod penal și a-i aplica ca măsură de pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de 5 ani.

Conform art. 84 Cod penal, prin cumul parțial a-i stabili lui Tinică Alexandru ca măsură de pedeapsă definitivă 7 ani închisoare cu ispășirea pedepsei potrivit dispozițiilor art. 72 al. (4) Cod penal, în penitenciar de tip închis. Paladuța Andrian să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. e) Cod penal și a-i stabili ca măsură de pedeapsă 6 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe termen de 5 ani; corpurile delictelor: a le păstra la cauza penală și acțiunea civilă înaintată de admis.

9.1 În conținutul cererii de apel depuse, procurorul reiterând învinuirile aduse inculpaților, a invocat, că instanța de judecată, în pofida argumentelor aduse, în mod eronat a neglijat probele administrate, axându-se pe declarațiile inculpaților, care nu au recunoscut vina.

Însă, deși inculpații nu au recunoscut vina, procurorul a considerat că vina acestora a fost dovedită integral prin probele administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de fond, însă nu s-a dat apreciere cuvenită declarațiilor reprezentantului părții vătămate Bucur Pavel, martorilor Sofroni Valentin, Verba Vladimir, Melnic Lidia, Ciorba Anatolie, Botoșanu Sergiu, precum și probelor scrise, instanța eronat axându-se pe declarațiile inculpaților și a martorilor apărării.

Procurorul a menționat că prin achitarea lui Tinică Alexandru și Paladuța Andrian, nu a fost atins scopul legii penale, pedeapsa având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2020, apelul procurorului declarat împotriva sentinței Judecătoreiei Soroca, sediu Florești din 30.07.2018 a fost respins ca nefondat cu menținerea sentinței în cauză fără modificări.

10.1 Instanța de apel a statuat că respectând legislația procesual-penală, la demersul acuzatorului de stat, a fost reluată cercetarea judecătorească potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță și la solicitarea părților au fost audiați nemijlocit în ședință de judecată: reprezentantul părții vătămate, și anume reprezentanții Consiliului local Șoldănești, Bucur Pavel și Groza Vadim, martorii Sofroni Valentin, Verba Vladimir, Melnic Lidia și Ciorbă Anatolie, inculpații Paladuța Andrian și Tinică Alexandru, fiind cercetată și baza probantă scrisă.

S-a indicat în decizie că atât partea acuzării, în vederea confirmării argumentelor din cererile de apel, cât și partea apărării în vederea respingerii acestor argumente, au solicitat verificarea probelor anexate la materialele cauzei.

Judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de

apel, a considerat necesar de a susține soluția primei instanțe drept una legală și întemeiată, deoarece nici una din probele acumulate de organul de urmărire penală nu confirmă săvârșirea de către Paladuța Andrian și Tinică Alexandru a infracțiunilor incriminate.

Instanța de apel a statuat că prima instanță a cercetat probele acuzării, acestea fiind verificate și cercetate și în instanța de apel, însă probele prezentate de acuzare nu pot fi reținute în susținerea învinuirii aduse inculpaților Paladuța Andrian și Tinică Alexandru.

Descriind elementele constitutive a infracțiunilor în partea descriptivă a deciziei și în urma examinării probelor, instanța de apel a ajuns la concluzia, că organul de urmărire penală contrar circumstanțelor cauzei a reținut în acțiunile lui Tinică Alexandru persistența elementelor infracțiunilor prevăzute de art. 44, 327 alin. (2) lit. b), c) și 328 alin. (3) lit. b), d) Cod penal, iar în acțiunile lui Paladuța Andrian a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 44, 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal.

În susținerea poziției privind lipsa în faptele inculpaților a semnelor infracțiunilor nominalizate, instanța de apel, privitor la Tinica Alexandru, a indicat următoarele:

Potrivit art.19 al Convenții ONU "Abuzul de funcții" împotriva corupției, adoptată la New York la 31.10.2003, fiecare Stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracter de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, faptei unui agent public de a abuza de funcțiile sau de postul său, adică de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească, în exercițiul funcțiilor sale, un act cu încălcarea legii, cu scopul de a obține un folos necuvenit pentru sine sau pentru altă persoană sau entitate.

Colegiul penal reține, că art. 327 din Codul penal sancționează fapta de abuz de putere sau abuz de serviciu. Prin alineatul (1) al acestui articol, legiuitorul a incriminat această faptă ca fiind: „folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”, sintagma "intereselor publice sau" fiind declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale a RM nr.33 din 07.12.2017, alin. (2) lit. b), c) al acestui articol venind cu agravantele incriminate de acuzare, respectiv: lit. b)-săvârșită de o persoană cu funcție de demnitate publică și lit. c)-soldată cu urmări grave.

Privitor la agravantele invocate de acuzare, Colegiul penal rezumă, că instanța de fond corect a notat, că inculpatului Tinică Alexandru, îi este incriminată această faptă precum că, a fost comisă în perioada anilor 2008- 2012, iar până la intervenirea Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 152 din 01.07.2016,

printre persoanele cu funcție de demnitate publică nu se numărau „alte persoane cu funcție de demnitate publică, stabilite prin lege”, adică în actele legislative extrapenale de referință. În primul rând, se are în vedere Anexa Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică nr.199 din 16.07.2010, care enumeră lista persoanelor cu funcție de demnitate publică.

O asemenea remaniere legislativă are ca efect lărgirea spectrului de persoane, care pot să dețină această calitate, cu impact asupra încadrării juridice a infracțiunilor prevăzute la art. 327 și 328 Cod penal. Astfel, până la intrarea în vigoare a Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 152 din 01.07.2016, nu puteau fi trași la răspundere penală, în conformitate cu prevederile de la lit. b) alin. (2) art. 327 CP sau, după caz, lit. b) alin. (2) art. 328 CP, următoarele persoane: primarii; președintele, vicepreședintele raionului; președintele, primvicepreședintele, vicepreședintele, secretarul științific general al Academiei de Științe a Moldovei etc.

După modificările operate în alin. (3) art. 123 CP, sus-numitele autorități sunt considerate persoane cu funcție de demnitate publică, în sensul legii penale, iar conform art. 8 CP “caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei”.

Cât privește agravanta “soldată cu urmări grave”, Colegiul penal, menționează, că agravanta de la lit. c) art. 327 alin. (2) CP, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.24 din 17.10.2019 a fost declarată neconstituțională. În același context, Colegiul penal indică, că elementul material al abuzului de putere sau abuzului de serviciu, ce caracterizează latura obiectivă a respectivei componente de infracțiune, se realizează prin trei semne distinctive: 1) “fapta prejudiciabilă care se exprimă prin acțiunea sau inacțiunea de folosire intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere a situației de serviciu contrar intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,”; 2) “urmările prejudiciabile survenite” și 3) “legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile”.

Latura subiectivă a acestei infracțiuni presupune săvârșirea faptei cu vinovăție sub formă de intenție directă, când persoana cu funcție de răspundere acționează din interes material sau din interese personale. Noțiunea de interes personal vizează avansarea în carieră, “camuflarea gafelor” comise în serviciu, sporirea prestației și rezultativității, etc. Respectiv prin alte interese personale, se are în vedere exclusiv năzuința obținerii unor avantaje nepatrimoniale, oricare alte motive (de exemplu răzbunarea, interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu, excesul de zel, etc) nu caracterizează componența vizată de infracțiune.

La caz, Colegiul indică, că nu numai că nu e stabilită legătura de cauzalitate dintre fapta comisă și urmările survenite, ci nici nu e demonstrat “interesul personal” pentru care pledează partea acuzării în învinuirea adusă.

Se reține și faptul, că prin Legea nr.60 din 07.04.2016, la articolul 327, alin.(1),

textul "în interes material ori în alte interese personale," s-a exclus, fapt ce în accepțiunea Colegiului penal ar înlesni atragerea la răspundere penală în baza acestui articol, însă prin prisma prevederilor art.10 alin.(2) CP, legea în cauză nu ar avea caracter retroactiv, or, ar înrăutăți situația persoanei.

Astfel, în același context, dacă ne axăm pe latura subiectivă, constatăm, că potrivit învinuirii formulate în rechizitoriu și faptei reținute în acțiunile lui Alexandru Tinică privind refuzul liberării autorizațiilor de funcționare celor trei întreprinzători Sergiu Botoșanu, Vladimir Verba și Lidia Melnic, partea acuzării invocă, încălcarea de către el a prevederilor art.29 lit.h),k),t) a Legii 22 RM nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală...

Totodată, Colegiul penal statuează, că pe lângă atribuțiile stipulate în învinuirea formulată, primarul, care se consideră un exponent al puterii executive, în baza lit. a) a respectivei norme are și alte obligații, una dintre care este asigurarea executării deciziilor consiliului local - exponent al puterii deliberative, or, tocmai prin deciziile acestui organ nr.2-1 din 23.01.2008, nr.16/1 din 31.12.2009 și nr.143 din 17.12.2010 ce se referă la autorizarea dreptului de activitate a ÎM "Piața Șoldănești" inculpatul Tinică Alexandru a fost obligat să elibereze autorizațiile de practicare a comerțului pe teritoriul ÎM "Piața Șoldănești" numai la prezentarea contractului de prestare a serviciilor. Fiind organul executiv, Tinică Alexandru în funcția deținută, era obligat să se conformeze deciziilor Consiliului local, în vigoare la acel moment.

Astfel că, în situația în care cei trei întreprinzătorii Serghei Botoșan, Vladimir Verba și Lidia Melnic nu dispuneau de contractele de prestare a serviciilor, inculpatul Alexandru Tinică întru executarea deciziei Consiliului local, rămânea în imposibilitate de a le elibera autorizații de funcționare.

Colegiul penal notează, că instanța de fond corect a statuat, că element obligatoriu al laturii subiective a componentei de infracțiune este „interesul personal” care nu a fost demonstrat de către acuzare, iar afirmația formală că acest interes s-ar fi manifestat prin înțelegerea inculpaților, în vederea înlăturării concurenței pe piață în favoarea părinților lui Pălăduța Andrian, este una pur declarativă, care n-a fost susținută nici chiar de martorii acuzării Verba Vladimir și Melnic Lidia, care inclusiv în instanța de apel au indicat, că părinții lui Paladuța Andrian nu le creau careva concurență pe piață, or, aveau marfă diferită.

Instanța de apel a reținut că în acțiunile lui Tinică Alexandru nu poate fi reținută fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 44, 327 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, or lipsește atât latura subiectivă, cât și latura obiectivă a infracțiunii.

Instanța de apel a constatat că sunt lipsite de temei și invocările acuzării referitor la faptul, că inculpatul Alexandru Tinică, în aceleași condiții elibera autorizații altor întreprinzători, or, nu și-au găsit confirmare în materialele cauzei penale, iar eliberarea ulterioară în lipsa contractului de prestare a serviciilor a autorizației nr. 215 din 16.07.2012 pe numele lui Sergiu Botoșanu

Sofroni, nu poate fi obiect de cercetare judecătorească în ordinea procedurii penale.

Cât privește, refuzul restabilirii lui Valentin Sofroni în funcția deținută, fapt confirmat prin procesul verbal privind refuzul primarului Tinica Alexandru de a executa hotărârea judecătorească din 27.03.2008 referitor la restabilirea lui Valentin Sofroni în funcție (f.d.67, Vol.I), precum și prin deciziile din 14.04.2008 și 14.07.2008 de sancționare a lui Alexandru Tinică în ordinea procedurii de executare (art.149 alin.(4) și art.58 Codul de executare), instanța de apel a stabilit că această împrejurare se referă la neexecutarea unei hotărâri judiciare definitive, care ar determina atragerea la răspunderea penală în temeiul art. 320 alin. (2) Cod penal. În acest context, instanța de apel a statuat că instanța de fond corect a notat, că aparent acțiunile acestuia s-ar încadra conform art. 320 alin. (2) Cod penal și anume „neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare de către o persoană cu funcție de răspundere a hotărârii instanței de judecată, precum și împiedicarea executării ei, dacă aceste fapte au fost comise după aplicarea sancțiunii contravenționale”, care este o normă specială în raport cu art. 328 Cod penal care este una generală, iar conform art. 116 alin. (2) Cod penal, la caz, urma a fi aplicată norma specială, iar în încercarea de a recalifica acțiunile inculpatului instanța de judecată a constatat, că de fapt legiuitorul a stabilit că pentru a fi posibilă sancționarea unei persoane în baza art. 320 Cod penal este necesar ca anterior subiectul să fi fost sancționat contravențional pentru asemenea faptă, iar după cum atestă materialele cauzei penale o asemenea sancționare anterior nu a existat.

În decizia adoptată, instanța de apel a menționat faptul că la 19.05.2008, prin ordonanța procurorului interimar al raionului Șoldnești, Tudor Banu s-a dispus *”a refuza în pornirea urmăririi penale pe cazul refuzului de a executa intenționat hotărârea instanței de judecată de către primarul or.Șoldănești Alexandru Tinica, din lipsa componentei de infracțiune”*. În partea descriptivă a ordonanței în cauză se specifică *”primarul or. Șoldănești Alexandru Tinică, prin dispoziția sa nr.32-p din 19.05.2008, l-a restabilit în funcția de manager șef al ÎM ”Șoldănești Servicii” pe Valentin Sofroni, începând cu 10.12.2007. Astfel conflictul de restabilire în funcție a lui Valentin Sofroni fiind epuizat. Examinând materialele acumulate, constat că în acțiunile primarului or. Șoldănești, Alexandru Tinică lipsesc lementele infracțiunii prevăzute de art.320 CP al RM,, (f.d. 5, Vol. V).*

Rezultând inclusiv și din starea dezastruoasă în care s-a pomenit ÎM *”Șoldănești Service”* pe timpul administrării ei de către Valentin Sofroni, fapt confirmat prin Decizia Consiliului or. Șoldănești nr.11/20 din 13.10.2011 privind primirea spre executare a încheierii Curții de Apel Economice nr.2e838/2011 din 21.06.2011 referitor la intentarea procesului de

insolvabilitate a ÎM "Șoldănești Service" cu înlăturarea managerului – șef, Sofroni Valentin de 25 la gestionarea patrimoniului întreprinderii și sistarea executării silite din bunurile întreprinderii (f.d.46, Vol.I), a dat temei instanței de apel de a concluziona, că Tinică Alexandru nu și-a depășit în mod vădit atribuțiile acordate de lege, după cum invocă acuzarea, nefiind stabilită la caz intenția lui infracțională de a-l demite ilegal pe Sofroni Valentin din funcția ocupată, iar faptul, că la caz ultimul în ordine civilă a fost repus în funcția deținută, fiind constatate unele abateri de la procedura de concediere, nu conferă impact penal cazului, astfel lipsind atât latura subiectivă, cât și latura obiectivă a componenței de infracțiune ce i se impută lui Tinică Alexandru, soluția instanței de fond fiind una corectă și pe acest capăt de acuzare.

Cât privește invocarea acuzații cu privire la daunele aduse primăriei prin acțiunile persoanei publice, instanța de apel a notat, că acestea ar putea fi privite prin prisma art. 2006 CC "răspunderea pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o persoană cu funcție de răspundere". Instanța de apel nu s-a referit la persistența sau lipsa agravantelor de la art.328 alin.(3) lit.b) d) Cod penal, or, s-a constatat lipsa acțiunilor prevăzute la alin. (1) art. 328 Cod penal. Mai mult ca atât, în instanța de apel, acuzarea și-a concretizat cerințele, pledând pentru ca, Tinică Alexandru să fie recunoscut vinovat doar de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 44, 328 alin. (3) lit. b), menționând că agravanta de la lit. d) art. 328 Cod penal, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 01.10.2018 a fost declarată neconstituțională, iar privitor la agravanta lit. d)-săvârșită de o persoană cu funcție de demnitate publică, instanța de apel s-a referit supra în cadrul expunerii privitor la vinovăția pe art.327 Cod penal, or, implică tratări similare.

Instanța de apel a conchis lipsa în acțiunile lui Alexandru Tinică a celor două componențe de infracțiune lui imputate la art. art. 44, 327 alin. (2) lit. b), c) și art. 328 alin. (3) lit. b), d) Cod penal, el urmând a fi achitat în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) CPP, pentru că fapta inculpatului nu întrunește elementele respectivelor infracțiuni.

Privitor la învinuirea adusă lui Paladuța Andrian, instanța de apel a menționat că acțiunile lui Paladuța Andrian au fost încadrate în baza art. 44, 327 alin. (2) lit. c) CP după semnele calificative „folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu în alte interese personale care a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, săvârșită de o persoană cu demnitate publică, soldată cu urmări grave”.

Instanța de apel a menționat că agravanta de la lit. c) art. 327 alin. (2) Cod penal, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.24 din 17.10.2019 a fost declarată neconstituțională, din ce motiv instanța de apel s-a axat pe acțiunea prevăzută la alin. (1).

Instanța de apel a făcut trimitere la Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 07.12.2017, în care s-a constatat că elementul material al infracțiunii cuprinse la art.327 CP se rezumă, în esență, la o formulare generală, care sancționează orice încălcare a atribuțiilor de serviciu săvârșită de persoanele publice, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, iar în pct.89 al aceleiași hotărâri reține, că elementul material al infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu este expus într-o formulă extrem de vagă, încât atât organele judiciare care au misiunea de a interpreta și aplica legea, cât și destinatarii legii nu pot anticipa încălcarea căror atribuții de serviciu pot determina atragerea la răspundere penală, or, norma penală nu indică la care prevedere normativă trebuie raportate dispozițiile criticate și având în vedere specificul dreptului penal, Curtea reține, că răspunderea penală pentru infracțiunea de abuz de putere sau abuz de serviciu nu poate interveni pentru orice încălcare de către persoanele publice a atribuțiilor de serviciu fără a da o justă apreciere caracterului actului normativ din care emană. Or, este necesar un anumit raport de proporționalitate între caracterul actului normativ în care se regăsește atribuția de serviciu a persoanei publice și comportamentul prin care atribuția în cauză se încalcă și îmbracă forma ilicitului penal. În pct.93 al hotărârii în cauză, se indică, că deși infracțiunea de abuz de putere sau abuz de serviciu a fost concepută să acopere o gamă largă de abateri ale persoanelor publice, totuși, Curtea menționează că, pentru aplicarea normei penale în calitate de ultim resort, noțiunea „situația de serviciu” din elementul material 28 al infracțiunii „abuz de putere sau abuz de serviciu” de la articolul 327 din Codul penal trebuie analizată doar prin raportare la atribuțiile de serviciu acordate prin lege.

În acest context, instanța de apel a indicat că la caz acuzarea a făcut referire la încălcarea prevederilor art. 7 alin.(2) lit. a), d), e), art.8 alin. (1), (2) al Legii R. Moldova nr.900 din 27.06.1996 privind combaterea corupției și protecționalismului, partea acuzării indicând în final că ”au refuzat de a elibera autorizație de funcționare și de a încheia contracte de prestare a serviciilor de piață cu antreprenorii Botoșanu Serghei, Verba Vladimir și Melnic Lidia, în consecință cauzând bugetului local un prejudiciu în sumă totală de 145 682,00 lei MD ce constituie o daună în proporții deosebit de mari, soldată cu urmări grave pentru primăria or. Șoldănești, nefiind clar în ce mod interdicția de a interveni, făcând uz de situația sa de serviciu în activitatea altor organe de stat și nestatale și interdicția de a acorda oricărei persoane orice sprijin neprevăzut de actele normative în activitatea ei, ar fi produs consecințele de refuz în eliberarea autorizației de funcționare (care intra în atribuțiile primarului) și de a încheia contracte de prestare a

serviciilor de piață cu antreprenorii Botoșanu Serghei, Verba Vladimir și Melnic Lidia, or, primele sunt interdicții de a acționa într-un mod anume, iar consecințele ce se invocă sunt de fapt unele inacțiuni-refuz de a acționa într-un mod anume

Instanța de apel a notat că acuzarea a făcut trimitere și la încălcarea pct. 6) și 7) al anexei nr.1 al Hotărârii nr. 517 din 18.09.96 cu privire la aprobarea Regulilor de funcționare a rețelei de comerț ambulant și a Regulilor de comerț în piețele din Republica Moldova; pct. 7), 11) lit. d) al HG nr.955 din 21.08.2004 cu privire la aprobarea Regulamentului-tip de funcționare a piețelor, norme care însă nu pot fi raportate la legi prin prisma art. 72 din Constituția RM, respectiv neputând implica survenirea ilicitului penal.

În acest context, instanța de apel a indicat că prin dispoziția primarului nr.8-P din 31.07.2007, Paladuța Andrian a fost numit în funcția de conducător (manager-șef) al ÎM "Piața Șoldănești" începând cu 01.08.2007 (f.d.89, Vol.I), încheindu-se contract individual de muncă (f.d.90, Vol.I). Potrivit statutului ÎM "Piața Șoldănești" aprobat la 31.07.2007, fondatorul întreprinderii este Consiliul orășenesc Șoldănești, întreprinderea în corespundere cu pct.24 fiind în drept să încheie contracte de prestare a serviciilor și să stabilească prețurile pentru serviciile prestate (f.d.82-84, Vol.I). Potrivit deciziilor Consiliului or. Șoldănești nr.2-1 din 23.01.2008 și nr.16/1 din 31.12.2009 și nr.143 din 17.12.2010 cu privire la autorizarea ÎM "Piața Șoldănești", s-a decis în persoana conducătorului Paladuța Andrian de a practica activitatea de organizare a locurilor de comerț, prestarea serviciilor, crearea condițiilor etc. cu obligarea primarului de a elibera autorizații de practicare a comerțului pe teritoriul dat, numai la prezentarea contractului de prestare a serviciilor (f.d. 100-102, Vol. I).

S-a menționat în decizie că potrivit statutului, ÎM "Piața Șoldănești" era o întreprindere autonomă și decidea de sine stătător și liber activitatea de a încheia contracte în procedura stabilită de fondator, iar faptul neîncheierii contractelor, nu condiționează implicit răspunderea penală, partea care se consideră lezată fiind în drept de a contesta refuzul în ordinea civilă, iar potrivit pct. 16, conducătorul întreprinderii poartă răspundere materială pentru neexecutarea sau executarea neconformă a obligațiilor sale stipulate în contract, cu toate că în contractul individual de muncă nu-s stipulate careva obligațiuni concrete (f.d. 90, Vol. I).

Instanța de apel a indicat că Paladuța Andrian și-a motivat poziția sa de neîncheiere a contractelor, ce nu a fost combătută de acuzare și care în nici un mod nu dă temei de a o cataloga ca una intenționată, care ar conține în sine careva interese personale și care ar fi îndreptată nemijlocit spre cauzarea de daune întreprinderii sau organului administrativ local.

Instanța de apel a considerat că neîncheiere sau refuzul de a încheia un contract nu poate necondiționat să atragă răspunderea penală, nefiind însoțit de elementul penal "interes material sau personal" care nu a fost demonstrat la caz, or, afirmația formală că acest interes s-ar fi manifestat prin înțelegerea inculpaților, în vederea înlăturării concurenței pe piață în favoarea părinților lui Paladuța Andrian, este una pur declarativă, care n-a fost susținută nici chiar de martorii acuzării Verba Vladimir și Melnic Lidia, care inclusiv în instanța de apel au indicat, că părinții lui Paladuța Andrian nu le creau careva concurență pe piață, or, aveau marfă diferită.

Instanța de apel a indicat că legiuitorul a identificat și a reglementat la nivel legislativ extrapenal pârghiile necesare înlăturării consecințelor unor fapte care, deși potrivit reglementării actuale, se pot circumscrie săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu, nu prezintă gradul de intensitate necesar aplicării unei pedepse penale.

Astfel, Colegiul penal a conchis că în acțiunile lui Paladuța Andrian lipsește latura subiectivă și latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 44, 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, el fiind întemeiat achitat de instanța de fond în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) CPP, pentru că fapta inculpatului nu întrunește elementele respectivei infracțiuni.

În concluzie, instanța de apel a constatat că, judecând cauza penală, instanța de fond, în conformitate cu prevederile art. 101 CPP a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a dat probelor administrate o apreciere legală, le-a analizat din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității, și din punct de vedere al coroborării lor, corect concluzionând că învinuirea formulată, lui Tinică Alexandru și Paladuța Andrian, nu a fost confirmată, iar toate probele prezentate de către acuzare pe parcursul judecării cauzei au primit o apreciere la justa valoare, concluziile instanței de judecată rezultă din materialul factologic acumulat la prezenta cauză penală, iar instanța de apel reține ca fiind justă soluția instanței prin care i-a achitat pe Tinică Alexandru și Paladuța Andrian pe motiv, că faptele inculpaților nu întrunesc elementele constitutive a acestor infracțiuni.

11. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Elena Lisnic, prin care invocând incidența *pct. 6* a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 30.09.2020 cu dispunerea rejudecării cauzei penale în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

11.1 În susținerea recursului procurorul invocă că:

- la adoptarea deciziei de achitare în privința inculpaților, instanța de

apel nu a dat deplină eficiență prevederilor articolelor 95 alin. (1), 100 alin. (4) Cod de procedură penală, a făcut o apreciere a probelor care nu se acordă la valoarea acestora, a reținut inutilitatea unor probe, care întrunesc toate calitățile unei probe ce poate fi pusă la baza unei sentințe de condamnare, a făcut concluzii care nu se racordă la ansamblul probatoriu cumulat pe cauză;

- instanța de apel nu a dat apreciere tuturor probelor prezentate de către partea acuzării, inclusiv motivelor invocate în apel, iar decizia adoptată nu este motivată, aceasta doar a reluat pur și simplu concluziile instanței de fond (expuse în descriptivul sentinței);

- vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunilor incriminate se dovedește pe deplin prin cumul de probe prezentat de partea acuzării;

- instanța de apel a lăsat fără apreciere declarațiile date de către reprezentantul Consiliului local Șoldănești, Bucur Pavel, care fiind audiat în instanța de apel a susținut declarațiile depuse anterior potrivit cărora, în urma acțiunilor inculpaților a fost cauzat Primăriei or. Șoldăneș un prejudiciu în sumă de 251 041 lei, sumă care a fost încasată forțat din conturile primăriei în beneficiul lui Botoșanu Serghei, Melnic Lidia, Verba Vladimir și Sofroni Valentin, în baza hotărârii instanței de judecată și Valentin Sofroni a fost restabilit în funcție de instanța de judecată, însă Tinică Alexandru, de facto, nu l-a repus în funcție, acesta fiind restabilit în funcție deja de primarul actual Cuculescu Ion;

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile susținute în instanța de apel de către reprezentantul Consiliului local Șoldănești, Bucur Pavel;

- instanța de apel nu a dat nici o apreciere declarațiilor martorilor Botoșanu Serghei, Melnic Lidia, Verba Vladimir, Sofroni Valentin, Ciorba Anatolie, inclusiv declarațiilor date de reprezentantul Consiliului local Șoldănești, Groza Vadim care a intervenit ulterior în proces și a relatat că Tinică Alexandru și Paladuța Andrian nu au cauzat careva prejudiciu Primăriei sau Consiliului local Șoldănești, renunțând la pretențiile înaintate anterior, acțiunea civilă nu o susține, or, consideră că suma specificată nu constituie prejudiciu;

- instanța de apel eronat s-a expus asupra faptului, precum că fapta ce se referă la neexecutarea hotărârii judecătorești cu privire la restabilirea în funcție a lui Sofroni Valentin ar determina atragerea lui Tinică A. la răspundere penală în temeiul art. 320 alin. (2) Cod penal, deoarece această faptă a fost calificată de către organul de urmărire penală în baza art. 328 alin. (3) lit. b) și d) Cod penal și instanța la judecarea cauzei urma să țină cont de prevederile art. 325 Cod de procedură penală;

- nerecunoașterea vinovăției de către inculpați nu echivalează cu

achitarea lor, aceasta fiind doar o metodă de a denatura stabilirea adevărului și de a se eschiva de la răspunderea penală.

12. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință avocatul Procopciuc A. și inculpații Tinică Alexandru și Paladuța Andrian, care pledează pentru respingerea acestuia, cu menținerea fără modificări a deciziei din 30 septembrie 2020.

13. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că, acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În particular, avându-se în vedere recursul ordinar, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, când eroarea admisă nu poate fi corectată la această etapă a procedurilor.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Totodată, Colegiul evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

La chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: *dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.*

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.*

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În acest context este relevant de specificat că, la judecarea apelului, în conformitate cu art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Așadar, fiind investită să constate o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpaților și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către aceștia, în cazul stabilirii culpei și să se expună la principalele motive invocate în ordine de apel.

Însă, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Potrivit recursului declarat de către procurorul, autorul își întemeiază criticile, prin prisma temeiurilor de casare prevăzute la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Ab initio, cu referire la criticile recurentul cu aprecierea de către instanțele de fond a probelor, Colegiul penal lărgit menționează că reaprecierea probelor nu poate constitui temei de recurs în sensul art. 427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul

casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor respective.

Analizând textul deciziei contestate, prin prisma celorlalte argumente invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că temeiul de recurs invocat de către procuror și-a găsit confirmare în speța dedusă judecății, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

În speța se constată că instanța de apel, deși susține soluția primei instanțe, drept una legală și întemeiată, pe motiv că nici una din probele acumulate de organul de urmărire penală nu confirmă săvârșirea de către Paladuța Andrian și Tinică Alexandru a infracțiunilor incriminate, ulterior însă ajunge la concluzia privind lipsa în faptele inculpaților a semnelor infracțiunilor, expunându-se astfel contradictoriu.

Colegiul penal lărgit este de acord cu constatarea de fapt a instanțelor inferioare, potrivit căreia inculpatului Tinică Alexandru îi este incriminată săvârșirea infracțiunilor, ca fiind comise în perioada anilor 2008-2012.

La fel, este cert și corect stabilit de către instanțe, că la momentul comiterii faptelor incriminate, Tinică Alexandru exercita funcția de primar al orașului Șoldănești, iar potrivit prevederilor art. 123 alin. (3) Cod penal și a Legii nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (prevederi ce erau în vigoare la momentul săvârșirii) și făcea parte din categoria persoanelor cu funcție de demnitate publică.

Însă, la momentul examinării cauzei penale în prima instanță (Judecătoria Soroca, sediul Florești: 02.02.2016 – 30.07.2018) și în instanța de apel (Curtea de Apel Bălți: 23.08.2018 – 30.09.2020) au fost operate modificări în legile menționate supra, și anume din categoria persoanelor cu funcție de demnitate publică au fost excluși primarii.

Deși, în decizia contestată a fost elucidat acest aspect, instanța de apel nu a reacționat în modul prevăzut de lege, nu a constatat eroarea comisă de prima instanță, cu înlăturarea acesteia prin rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, cu respectarea principiului retroactivității legii penale.

În conformitate cu art. 8 Cod penal, *caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare în momentul săvârșirii faptei. Totodată, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv*

asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale (alin.(1) art.10 Cod penal).

Legea penală este determinată și delimitată de timp. Activitatea legii penale în raport cu timpul înseamnă nu numai aplicarea ei imediată, dar și aplicarea ei continuă, pe toată durata eficacității sale, acționând cu conținutul ei integral.

Potrivit doctrinei, prin retroactivitatea legii penale se înțelege aplicarea dispozițiilor unei legi penale, unor fapte comise înaintea intrării acesteia în vigoare. Persoana care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală trebuie să răspundă pentru ea aplicându-i-se reglementarea cea mai favorabilă care s-a aflat în vigoare pe parcursul intervalului de timp cuprins între momentul săvârșirii infracțiunii și cel al încheierii procesului penal. Potrivit acestei concepții, dacă după momentul săvârșirii faptei vor intra în vigoare dispoziții penale care atenuază sau chiar înlătură răspunderea făptuitorului, atunci acestea vor fi aplicabile în cauză, retroactivând și deci excluzând de la aplicare legea veche.

De asemenea, principiul retroactivității legii penale mai favorabile se regăsește și în art. 7 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în art. 15 § 1 din Pactul Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile civile și politice și nu numai.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a remarcat că la nivel european și internațional s-a dezvoltat treptat un consens pentru a considera că aplicarea legii penale, chiar posterioară săvârșirii infracțiunii, care prevede o pedeapsă mai ușoară a devenit un principiu fundamental al dreptului penal (*Scoppola împotriva Italiei (nr. 2), 2009, pct. 106*).

Astfel, instanța de apel, neglijând aceste prevederi legale, superficial a verificat legalitatea și temeinicia sentinței și a comis abateri ce se cuprind în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocate de recurent, și anume a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Totodată, Colegiul penal lărgit consideră temeinic argumentul recurentului, potrivit căruia, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile susținute în instanța de apel de către reprezentantul Consiliului local Șoldănești, Bucur Pavel*, din considerentele ce urmează.

Potrivit materialelor cauzei, în ședința instanței de apel, la 17 decembrie 2018 a fost audiat reprezentantul Consiliului local Șoldănești, Bucur Pavel, care a susținut acțiunea civilă depusă anterior (f.d. 129, Vol. VI). Fiind ulterior audiat în instanța de apel alt reprezentant al Consiliului, Groza Vadim la 27 ianuarie 2020, ultimul a declarat că nu are ce adăuga la declarațiile anterior

depuse de Bucur Pavel, menționând însă că inculpații nu au cauzat prejudiciu Consiliului și solicitând retragerea acțiunii civile (f.d. 138, Vol. VI).

Colegiul penal lărgit constată că în decizia recurată, instanța de apel nu a elucidat aceste momente, doar transcriind declarațiile depuse de reprezentanții părții civile, care sunt diametral opuse și urmau a fi analizate amănunțit. Totodată, se observă că la materialele cauzei penale nu se regăsesc împuternicirile corespunzătoare ale domnului Groza Vadim de reprezentare a Consiliului local Șoldănești în instanța de apel, fiind anexată doar decizia Consiliului or. Șoldănești nr. 1/18 din 29 ianuarie 2020 cu privire la modificarea deciziei Consiliului nr. 12/4 din 20.11.2019 (f.d. 68, Vol. VI), însă nu și decizia Consiliului nr. 12/4 cu privire la desemnarea reprezentantului Groza Vadim pentru participare și apărarea intereselor primăriei și a Consiliului orășenesc Șoldănești în instanțele de judecată.

Circumstanțele expuse atestă că, instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile prescrise de lege, fapt ce a afectat soluția instanței, prin urmare temeiurile invocate de recurent găsindu-și confirmarea.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, cu atât mai mult când este în situația pronunțării unei noi hotărâri, și să răspundă argumentat la criticile invocate de părți, or doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

14. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, și ținând cont de motivele casării deciziei atacate și practica CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

15. În conformitate cu articolele 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Elena Lisnic, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2020 în cauza penală în privința lui *Tinică Alexandru XXXXX și Paladuța Andrian XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **10 februarie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion